

1848 CSILLAGAI

Nem enged a '48-ból – szokták mondani, ha valaki rendíthetetlenül kitart elvei mellett. Ez a szólásunk nyilván az 1848-as magyar szabadságharc eszméire utal, amelyekért tízezrek haltak meg, váltak bujdosóvá, de nem engedtek a '48-ból, nem árulták el a szabadságot.

1848-at a Népek Tavaszaként emlegeti a történelem: forradalmak söpörtek végig Európán. Lapozzatok vissza a januári mesémbe beleszótt harci kisszótárhoz: a felkelés, a forradalom a jogfosztott társadalmi rétegek lázadása az uralmon levő osztályok ellen. 1848 forradalmaiban a városi polgárság a királytól, a nemeségtől próbálta elragadni a hatalmat. Volt, ahol néhány napig, volt, ahol néhány hétig tartott a zendülés.

Mikor tört ki a magyar forradalom? Kik voltak a vezérei?

Egyedül a magyar '48 szélesedett, nemesedett közel másfél éven át vívott, hősi szabadságharccá. Nálunk nem egyik társadalmi osztály harcolt a másik ellen,

hanem a magyar nép az osztrák zsarnokság ellen. Nemzeti szabadságunk, önállóságunk volt a cél, amelyért főnemes és városi polgár, földműves és betyár, tábornok és közkatoná egyúttal ontotta vérért, áldozta fel mesés vagyonát vagy zsebkenő sarkába kötött néhány krajcárkáját, féltett családi ékszerét vagy a falu harangját.

Ki tudná felsorolni 1848 magyar hőseit? Sokan vannak, mint égen a csillag. Illik legalább a legfényesebbeket ismernünk!

Sajnos a hivatalos magyar történetírás – mintha az ellenség vezetné tollát – folyton vereségeinket hangsúlyozza. 1848–49 krónikája is ködösítő sietséggel jut el a március 15-i örömmámortól a világosi fegyverletételig, az aradi vértanúig. Pedig hány diadalt arattak közben seregeink!

Miért vetítik rá a bukás árnyékát legfényesebb harctéri sikereinkre is?

Esélyünk sem volt a végső győzelemre?

Akkor miért kellett két nagyhatalomnak összefognia ellenünk? Mint Dávid Góliát ellen, mint Botond a görög óriás ellen, a magyar honvédsereg hősi elszántsággal szállt szembe az osztrák császár és az orosz cár sokszoros túlerőben levő hadaival. Bravúros győzelmeink titka a magyar katonai erényekben rejlik: a tisztek stratégiai és taktikai tudásában, személyes példájuk erejében, a honvédek halálmegvető bátorságában, de legfőképp közös hitükben, hogy az igaz ügyért küzdöket nem hagyja el Isten.

Az 1849. április 19-i nagysallói ütközet, amelynek izgalmas leírását az előző oldalon olvashattátok, egyike volt a tavaszi hadjárat legvéresebb csatáinak és egyben legragyogóbb győzelmeinek. Megtervezése és zseniális levezénylése Klapka György tábornok érdeme, de a győzelemhez szükség volt Damjanich János és Gáspár András tábornokok két hadtestének vitézségére is.

Damjanich szerb származása ellenére oly elkötelezett híve volt a magyar szabad-

A nagysallói diadal

Damjanich János tábornok Nagysallónál

ságnak, hogy császári tisztből legendás honvédtábornok lett, és oroszládként harcolt az osztrákok, sőt a Habsburg-párti szerbek ellen is. Vörössipkás vitézei mindig élén jártak a csatákban. Damjanich soha nem szenvedett vereséget, minden ütközetet megnyert. Sajnos Világosnál letette a fegyvert, de a megígért kegyelmet nem kapta meg. A 13 aradi vértanú egyike. Utolsó szavai méltók voltak hősi életéhez:

Azt gondoltam, én leszek az utolsó, mert a csatában mindig az első voltam. Szegény Emília! Éljen a haza!

Szegény Damjanich, és mindazok, akik hittek az osztrák és az orosz katonai becsületben!

Mikor végezték ki az aradi mártírokat? Emlékszel néhányuk nevére?

Klapka Györgynek más sorsot szánt a Teremtő. Neve összeforrt Komárom várával.

Klapka György tábornok

Híres Komárom be van véve, Klapka György a fővezére – szól az induló, és valóban, Klapka előbb kifüstölte a császáriakat Komárom falai közül, majd több bravúros kitöréssel szétzilálta az ostromlók gyűrűjét is. Maréknyi huszársereggel tört ki, és foglyokkal, zsákmánnyal, no meg az osztrák tábori postával tért vissza, amelyből mindent megtudott az ellenség terveiről, haderejéről. Augusztus 3-án, a döntő kitörés után a magyar veszteség 210 fő volt, az osztrákoké 300 halott és sebesült, 1000 fogoly, 21 ágyú és 2000 vágómarha. Pozsonyig kergette a császáriakat, elfoglalta Győrt is, ahol újoncokat toborzott, és öt új zászlóaljat fegyverzett fel.

De sajnos már késő volt. Augusztus 13-án Világosnál Görgey letétette a fegyvert. Klapka a bukás után még egy hónapig védte Komáromot. Célja az volt, hogy a vár feladásáért cserébe engedményeket biztosítson a várvédők, sőt az ország számára is. Végül október 3-án szabadon és méltósággal, a tisztek karddal az oldalukon vonultak ki a várból.

Az egyik huszárezred elvonulásakor az osztrák parancsnok megkérdezte, nem akarnak-e osztrák szolgálatba lépni. Mély csend lett, majd egy öreg huszártiszt Klapkához fordult: *Az osztrákokhoz nem megyünk, de ha a hazának megint szüksége lesz reánk, akkor tábornok úr valamennyiünkre számíthat!*

Zsigmond Emese

Decemberi megfejtések: Az ostromlott várban sok borbélyra volt szükség, mert ők egyben sebészek is voltak, akik ellátták a sebesülteket. Egri győzelmünknek ugyanúgy örvendett Nyugat-Európa és a pápa, mint Hunyadi János 1456-os nándorfehérvári diadalának, hiszen egy időre elhárítottuk fejük felől a török veszedelmet. **Nyertesek: Szabó Réka Nikolett, Szatmárnémeti; a bükkhavasi IV. osztály, Gyimesközéplok.**

